

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I HÄRNÖSAND**

DOM
2017-05-02
Meddelad i Härnösand

Mål nr
310-17 E

SÖKANDE

RGS 90 Sverige AB, 556609-2085
Östra Sörredsvägen 40
418 78 Göteborg

Ombud: Jur.kand. Sara Söderling och Advokat Mattias Wiklund
c/o Setterwalls Advokatbyrå AB
Box 4501
203 20 Malmö

MOTPART

Sundsvalls kommun
851 85 Sundsvall

Ombud: Advokat Göran Andersson, Jur.kand. Ponthus Andersson och
Jur.kand. Markus Garfvé
Hellström Advokatbyrå KB
Box 7305
103 90 Stockholm

SAKEN

Överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, LOU

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår ansökan om överprövning.

KONKURRENSVERKET	
2017-05-04	
Avd	
Dnr	
KSnr	Aktbil

Dok.Id 123816

Postadress
Box 314
871 27 Härnösand

Besöksadress
Backgränd 9

Telefon
0611-46 06 00
E-post: forvaltningsratteniharnosand@dom.se
www.forvaltningsratteniharnosand.domstol.se

Telefax
0611-51 18 20

Expeditionstid
måndag-fredag
08:00-16:00

BAKGRUND

Sundsvalls kommun (kommunen) genomför upphandling avseende omhändertagande av farligt avfall inom Lomyrans tipp, dnr 61811254251. Upphandlingen genomförs som ett förenklat förfarande. I tilldelningsbeslut den 17 januari 2017 antog kommunen Ekokem AB (Ekokem) som leverantör. RGS 90 Sverige AB (bolaget) lämnade det näst bäst anbudet av totalt två inlämnade anbud.

YRKANDEN M.M.

Bolaget ansöker om överprövning av upphandlingen och yrkar att förvaltningsrätten ska förordna att upphandlingen får avslutas först sedan rättelse gjorts på så sätt att förnyad anbudsprövning genomförs varvid Ekokems anbud förkastas. Bolaget anför i huvudsak följande till stöd för sin ansökan. Kommunen har i strid med likabehandlingsprincipen antagit Ekokems anbud trots att det inte uppfyller samtliga obligatoriska krav i upphandlingen. Bolaget lämnade det näst lägsta priset i upphandlingen och har därmed lidit skada genom kommunens agerande.

Enligt punkt 3.1 i förfrågningsunderlaget ska föreslagen mottagningsanläggning för farligt avfall ha ett miljötillstånd som ska omfatta angivna avfallsklasser och gälla under avtalets löptid. Ett sådant miljötillstånd är nödvändigt för att anbudsgivare ska kunna utföra den upphandlade tjänsten. Av Ekokems anbud framgår att de avser att deponera avfall i avfallsklasserna 2, 4 och 6 vid mottagningsanläggningen Dåva. För dessa avfallsklasser överstiger TOC-halten 6 %. Dåvas miljötillstånd omfattar inte tillstånd att deponera avfall med TOC-halt överstigande 6 %, vilket är ostridigt mellan parterna. En förutsättning för att Dåva ska kunna användas som mottagningsanläggning är därmed att dispens meddelas. Dåva har sökt dispens för att kunna ta emot avfall med TOC-halter överstigande 6 % vilket inte hade meddelats vid anbudslämnandet. Kommunen gör gällande att Dåva regelmässigt beviljas dispenser men bolaget anser att detta saknar betydelse då varje dispensansökan ska behandlas för sig och utifrån de möjligheter som

finns vid anläggningen för att lösa slutligt omhändertagande på ett miljösäkert sätt, vilket är starkt beroende av redan tidigare utnyttjad kapacitet. Av förfrågningsunderlaget framgår att i anbudet föreslagna anläggningar ska ha gällande tillstånd och vara tagna i drift vid anbudstidens utgång. Det kan därmed inte vara tal om annat än att nödvändiga dispenser ska ha beviljats redan vid anbudstidens utgång. Även om förutsättningarna finns för att Dåva beviljas dispens hade sådan inte hunnit meddelas senast den 16 januari 2017, vilket var angivet som tidigaste datum för avtalsstart. Dispens har såvitt känt ännu inte beviljats och det är oklart om det överhuvudtaget kommer att beviljas.

Det faktum att anbudsgivarna ska tillhandahålla de i anbudet föreslagna och namngivna mottagningsanläggningarna har också betydelse för tolkningen av kravet ska vara uppfyllt. Av praxis framgår att ett sådant tillstånd som krävs för att bolaget ska kunna utföra tjänsten och vars beviljande är beroende av en myndighetsprocess, ska vara gällande i vart fall vid tidpunkten för tilldelningsbeslutet (Kammarrätten i Jönköpings dom i mål nr 1930-16). Det måste därför garanteras att föreslagen anläggning har gällande tillstånd under avtalstiden för att inte riskera att befinna sig i en situation där vinnande anbudsgivare inte kan tillhandahålla föreslagen anläggning och inte heller har möjlighet att byta ut anläggningen utan att kommunen riskerar att göra en otillåten direktupphandling. Ekokem kan omöjligen garantera detta och kommunen saknar möjlighet att godta en alternativ anläggning för att läka bristen beträffande tillstånd. En grundförutsättning för upphandlingen och kontraktets genomförande är således att aktuellt krav är uppfyllt vid anbudets ingivande alternativt vid tidpunkten för tilldelningsbeslutet.

Kommunen gör gällande att de genomfört en begränsad kontroll av Ekokems anbud. Denna kontroll innebär dock endast en möjlighet att begränsa kretsen av anbudsgivare hos vilken kravuppfyllnaden kontrolleras och utgör ingen lättnad vad gäller upprätthållandet av obligatoriska krav. Även vid en begränsad kontroll finns således en skyldighet att iaktta likabehandlings-

principen och att förkasta anbud som inte uppfyller samtliga obligatoriska krav. Vidare ska uppgifter som visar att ett anbud inte uppfyller alla obligatoriska krav beaktas även om de blir kända först under överprövningsprocessen. Bristen i Ekokems anbud kunde upptäckas redan vid anbudsutvärderingen men även om kommunen förbisett bristen vid denna kontroll har kommunen i vart fall fått kännedom om bristen i samband med överprövningen. Det går därför inte att bortse från bristen.

Företrädare för kommunen har i samtal med bolaget, efter att tilldelningsbeslut fattats, uppgett att Ekokem kommer att transportera avfallet till en alternativ mottagningsanläggning om Dåva inte beviljas dispens. Någon alternativ anläggning har dock inte angivits i Ekokems anbud. Kommunen har således tillåtit Ekokem att ange en alternativ anläggning och således komplettera sitt anbud med denna uppgift efter anbudstidens utgång. Kommunen har inte heller bestridit denna uppgift. Avsaknaden av den aktuella informationen utgör inte en uppenbar felskrivning som kan korrigeras av Ekokem med LOU utan ändringen har skett för att åtgärda en brist i bolagets anbud som borde ha föranlett att anbudet förkastades. För individualiserade produkter och tjänster kan substitution vidare inte ske utan att likabehandlingsprincipen träds för när såsom är möjligt avseende generiska produkter och tjänster. Kravet i punkt 3.1 ska vidare ses i ljuset av kravet i punkt 5.1, dvs att anbudsgivare ska ange namnet på föreslagen anläggning. Det ges inget utrymme för anbudsgivare att byta ut angiven mottagningsanläggning efter anbudstidens utgång eller under avtalstiden varför anbudsgivare i anbudet måste garantera att offererade anläggningar har giltiga miljötillstånd som tillåter slutligt omhändertagande av farligt avfall under hela avtalstiden.

Kommunen gör vidare gällande att utgången av Dåvas dispensansökan endast är en kontraktsrättslig fråga mellan kommunen och Ekokem. Påståendet är missvisande och saknar stöd i förfrågningsunderlaget. Kraven avseende teknisk förmåga och kapacitet ska kontrolleras i kvalificeringsfasen och huvudregeln är att obligatoriska krav ska vara uppfyllda vid tiden för anbuds-

lämnandet om inget annat framgår. Kravet gällande miljötillstånd kan inte uppfattas på annat sätt än att anbudsgivare måste ha ett giltigt miljötillstånd vid anbudslämnandet även om miljötillståndet inte behöver tillåta att mottagande sker förrän vid avtalsstart. Det är således tydligt att det inte är fråga om något kontraktsvillkor som kan uppfyllas i ett senare skede. Till stöd för att miljötillståndets giltighetstid är en kontraktsrättslig fråga hänvisar kommunen till flera kammarrättsavgöranden. Ett av dessa, Kammarrätten i Göteborgs dom i mål nr 961-16, avsåg fråga om på vilket sätt ett ska-krav skulle förstås snarare än om det skulle vara uppfyllt. Även övriga avgöranden är irrelevanta för det aktuella fallet då de rör generiskt beskrivna produkter och inte individualiserade anläggningar samt då de rör anpassningar som ligger inom anbudsgivarnas kontroll och inte inhämtande av miljötillstånd eller liknande som anbudsgivarna inte till fullo råder över.

Till skillnad från situationen i Kammarrätten i Stockholms dom i mål nr 1822-11 ska anbudsgivare i detta fall inte bara bekräfta att de disponerar över en lämplig anläggning och sedan uppvisa giltigt tillstånd vid avtalstecknandet. Anbudsgivarna måste ha ett giltigt tillstånd redan vid anbudslämnandet även om detta inte börjar gälla förrän vid avtalsstart. I detta fall har det bevisligen varit omöjligt för Dåva att inhämta nödvändig dispens innan beräknad avtalsstart. Andra viktiga skillnader är att Ekokem inte styr över om miljötillståndet kommer att beviljas och att Ekokem inte kan byta ut föreslagen anläggning om tillstånd inte beviljas.

Kommunen bestrider bifall till bolagets ansökan om överprövning och anför i huvudsak följande. Kommunen har genomfört en begränsad kontroll av Ekokems anbud med den omsorg som kan krävas enligt LOU och har bedömt att Ekokem uppfyller de i upphandlingen ställda kraven. För avfallsklasserna 2, 4 och 6 har Ekokem angett Dåva som mottagningsanläggning. Anläggningen drivs av en underleverantör till Ekokem och av verksamhetens tillstånd framgår att Dåva har tillstånd att ta emot och mellanlagra avfall i aktuella avfallsklasser men inte att deponera det. Dåva ansökte därför den

23 december 2016 om dispens för att deponera sådant avfall och av ansökan framgår att Dåva regelmässigt beviljas dispenser gällande TOC-halt. Kommunen bedömde därför att det inte fanns skäl att förkasta Ekokems anbud.

Obligatoriska krav ska som huvudregeln vara uppfyllda vid anbudets inlämnande om det inte framgår att kravet ska vara uppfyllt vid en senare tidpunkt. För att möjliggöra förfarandet med dispensansökan var det i detta fall aldrig aktuellt att ställa krav på att dispensen skulle finnas redan vid anbuds-lämmandet. Kommunen har därför i punkt 3.1 tydligt angett att kravet inte behöver vara uppfyllt vid tidpunkten för anbudets ingivande, utan först under avtalets löptid. Syftet med formuleringen ”tillståndet ska omfatta angivna avfallsklasser och gälla under avtalets löptid” har således varit att göra avsteg från huvudregeln. Ekokem har i sitt anbud inte reserverat sig eller motsatt sig kravet i fråga. En jämförelse kan göras med Kammarrätten i Stockholms mål nr 1822-11 där anbudsgivaren skulle bekräfta att man under avtalstiden disponerar lämpliga lokaler. Något annat krav än att anbudsgivaren skulle bekräfta att man först under avtalstiden disponerade lämpliga lokaler ansågs inte kunnat utläsas i förfrågningsunderlaget.

Hur Dåvas dispensansökan slutligen bedöms anser kommunen vara en kontraktsrättslig fråga mellan kommunen och Ekokem (se t.ex. Kammarrätten i Jönköpings dom i mål nr 961-16). Beträffande ett rättsfall som bolaget hänvisar till, Kammarrätten i Jönköpings dom i mål nr. 1930-16, noteras att det i förfrågningsunderlaget inte angavs någon tidpunkt för när kravet på tillstånd skulle vara uppfyllt. Vidare saknas sakliga skäl såväl som rättsligt stöd för att göra skillnad på generiskt beskrivna produkter och tjänster samt individualiserade anläggningar med avseende på om ett krav ska vara uppfyllt först vid tidpunkten för avtalet.

Kommunen ansåg inte vid tidpunkten för kontrollen av anbudet, och anser inte heller nu, att Ekokem saknar teknisk förmåga och kapacitet för att utföra den upphandlade tjänsten. Mot denna bakgrund har kommunen inte

åsidossatt likabehandlingsprincipen när Ekokem tilldelades kontraktet. Att däremot förkasta Ekokems anbud utifrån ett krav som ännu inte kunnat uppfyllas är inte förenligt med likabehandlingsprincipen.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Bestämmelser m.m.

Upphandlande myndighet ska behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttagas (1 kap. 9 § LOU).

En upphandlande myndighet får begränsa kontrollen av sådana handlingar som rör leverantörens lämplighet till de anbudssökande och anbudsgivare som anges i andra och tredje styckena. Leverantören ska ges skäligen tid att komma in med de begärda handlingarna. I ett förenklat förfarande ska uppgifterna enligt första stycket begäras in och kontrolleras när det gäller den eller de anbudsgivare som myndigheten avser att bjuda in till förhandling eller, om ingen förhandling sker, den eller de anbudsgivare som myndigheten avser tilldela kontraktet eller ramavtalet. Kontrollen ska göras innan anbudsgivarna bjuds in till förhandling respektive underrättas om tilldelningsbeslutet enligt 19 § (15 kap. 13 b § LOU).

Om den upphandlande myndigheten har brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § eller någon annan bestämmelse i denna lag och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten efter ansökan av en leverantör besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse har gjorts (16 kap. 4 och 6 §§ LOU).

Utredningen i målet

Av förfrågningsunderlaget framgår bl.a. följande.

1.5 Avtalsperiod

Avtalsstart beräknas till tidigast 2017-01-16. Avtalet kommer att löpa t.o.m. 2018-12-31. Ifall avtalsstarten försenas förskjuts avtalsperioden motsvarande.

3.1 Teknisk förmåga och kapacitet

Föreslagen mottagningsanläggning ska ha gällande miljötillstånd enligt tillämplig lagstiftning i det land mottagningsanläggningen är belägen. Tillståndet ska omfatta angivna avfallsklasser och gälla under avtalets löptid.

Föreslagen mottagningsanläggning ska ha teknisk kapacitet att omhänderta det avfall som uppstår. Med detta avses mottagningskapacitet per dag samt att de behandlingsanläggningar, deponiceller etc. med gällande miljötillstånd som föreslagits i anbudet, är uppförda och tagna i drift vid anbudstidens utgång.

Om slutligt omhändertagande inte sker vid föreslagen mottagningsanläggning, ska det av anbudet framgå var slutligt omhändertagande planeras ske. Samma krav på miljötillstånd och mottagningskapacitet gäller för anläggning för slutligt omhändertagande som angivits för mottagningsanläggning.

5.1 Prisuppgifter

För utvärdering av anbud ska anbudsgivare lämna uppgifter för omhändertagande av samtliga avfallsklasser med uppställning enligt nedanstående tabell. Avfallsklasser beskrivs närmare i bilaga 1 och 2. Av uppställningen ska framgå vilka avfallsklasser som eventuellt omhändertas via underleverantör

Förvaltningsrättens bedömning

Lagen (2007:1091) om offentlig upphandling (LOU) är sedan den 1 januari 2017 upphävd och har ersatts av lagen (2016:1145) om offentlig upphandling. Den upphävda lagen gäller dock alltjämt för sådan upphandling som har påbörjats före ikraftträdandet av den nya lagen.

En förutsättning för att förvaltningsrätten ska besluta om åtgärder enligt LOU är att den upphandlande myndigheter har brutit mot någon bestämmelse i lagstiftningen eller någon av de gemenskapsrättsliga bestämmelserna som bär upp denna lagstiftning samt att den som begär omprövning lidit eller i vart fall riskerat att lida skada av den upphandlande myndighetens brott mot LOU. Förvaltningsrättens prövning är begränsad till vad sökanden har anfört till stöd för sin talan (jfr RÅ 2009 ref 69).

Av principen för likabehandling, som utgör grunden för direktivet om offentlig upphandling, följer att anbudsgivarna ska ges lika möjlighet att utarbeta sina anbud och att de ska behandlas lika när anbuden prövas av den upphandlande myndigheten. Förfrågningsunderlaget ska vidare vara utformat så att alla rimligt informerade och normalt omsorgsfulla leverantörer kan tolka informationen på samma sätt. Varje leverantör ska därmed med utgångspunkt i förfrågningsunderlaget kunna bilda sig en uppfattning av möjligheterna att lämna ett konkurrenskraftigt anbud. Höga krav bör ställas på noggrannhet, tydlighet och transparens i alla delar av ett förfrågningsunderlag och utvärderingsmodeller som inte är optimalt utformade får godtas under förutsättning att de principer som bär upp lagen om offentlig upphandling och gemenskapsrätten inte träds för när (jfr. RÅ 2002 ref. 50).

Bolaget har gjort gällande att Ekokem inte uppfyller ska-kravet i punkt 3.1 i förfrågningsunderlaget som föreskriver att föreslagen mottagningsanläggning för deponering av farligt avfall ska ha ett gällande miljötillstånd som omfattar angivna avfallsklasser. Detta genom att den av Ekokem föreslagna mottagningsanläggningen, Dåva, inte innehade gällande miljötillstånd för deponering av avfall i avfallsklasserna 2, 4 och 6 vid tidpunkten för anbudslämnandet och inte heller hade erhållit dispens för sådan deponering. Kommunen har invänt att avsikten med formuleringen av kravet var att gällande miljötillstånd inte behövde innehas vid tidpunkten för anbudslämnandet utan att det var tillräckligt att tillståndet var gällande först vid tidpunkten för avtalets start. Enligt kommunen framgår detta av formuleringen ”tillståndet ska omfatta angivna avfallsklasser och gälla under avtalets löptid”.

Det är i målet ostridigt att den av Ekokem angivna mottagningsanläggningen för avfall i avfallsklasserna 2, 4 och 6, Dåva, inte innehade tillstånd att deponera avfall i de aktuella avfallsklasserna vid tidpunkten för inlämnandet av Ekokems anbud. Det är vidare ostridigt att Dåva ansökte om dispens för att deponera sådant avfall den 23 december 2016 och att dispens inte hade meddelats vid tidpunkten för anbudslämnandet och inte heller vid tidpunk-

ten för det datum för tidigaste avtalsstart som framgår av förfrågningsunderlaget, dvs. den 16 januari 2017. Förvaltningsrätten har därmed att ta ställning till när kravet på innehav av erforderligt miljötillstånd senast skulle vara uppfyllt.

Om inget särskilt anges i förfrågningsunderlaget ska obligatoriska krav som huvudregel vara uppfyllda vid tidpunkten för anbudslämnandet. Förvaltningsrätten konstaterar att det av punkt 3.1 i förfrågningsunderlaget inte uttryckligen framgår att kravet på att föreslagen mottagningsanläggning ska inneha erforderligt miljötillstånd inte behöver vara uppfyllt vid tidpunkten för anbudslämnandet. Frågan blir då om det av punkt 3.1 går att utläsa när kravet ska vara uppfyllt.

Förvaltningsrätten saknar skäl att ifrågasätta vad kommunens anfört om att avsikten med formuleringen i förfrågningsunderlaget varit att kravet inte behöver vara uppfyllt förrän vid tidpunkten för avtalsstart. Kravet på att miljötillstånd ska finnas anges i punktens första stycke och där anges också att giltighetstiden är avtalets löptid. I det andra stycket anges att de mer tekniska kraven och den där angivna tidpunkten ”anbudstidens utgång” får anses avse att själva anläggningen ska vara tagen i drift vid denna tidpunkt. Det som sägs i andra stycket får läsas mot bakgrund av vad som sägs i första stycket vilket får anses innehålla de väsentliga kraven. Enligt förvaltningsrättens mening är ordalydelsen i kravet, dvs. att det ska gälla under avtalets löptid, vidare tillräckligt tydligt för att alla rimligt informerade och normalt omsorgsfulla leverantörer kunnat tolka kravet på så sätt av det inte behövde vara uppfyllt förrän vid avtalsstart.

Förvaltningsrätten bedömer därmed att kravet i punkt 3.1 i förfrågningsunderlaget, att föreslagen mottagningsanläggning ska inneha erforderligt miljötillstånd, inte behöver vara uppfyllt vid anbudslämnandet utan först vid avtalsstart. Det faktum att Dåva vid tidpunkten för anbudslämnandet inte hade erhållit sökt dispens för deponering av avfall i avfallsklasserna 2, 4 och

6 medför således inte att Ekokems anbud inte ska anses uppfylla de obligatoriska kraven i förfrågningsunderlaget.

Bolaget har vidare gjort gällande att Ekokem i vart fall inte hade uppfyllt kravet på erforderligt miljötillstånd vid tidpunkten för planerad avtalsstart, dvs. den 16 januari 2017, och att Ekokem därför inte uppfyller kravet i punkt 3.1 i förfrågningsunderlaget.

Av likabehandlingsprincipen följer att en upphandlande myndighet inte kan efterge eller bortse från sådana krav som uppställts i förfrågningsunderlaget. Det saknar därvid betydelse om en brist vad gäller kravuppfyllnad blir känd först i samband med överprövningsprocessen eftersom de grundläggande principerna är tillämpliga under hela upphandlingsförfarandet (jfr Kammarrätten i Göteborgs dom den 21 oktober 2014 mål nr 1569-1572-14).

Av punkt 1.5 i förfrågningsunderlaget framgår att avtalsstart beräknas till tidigast den 16 januari 2017 och att avtalsperioden kommer att förskjutas för det fall avtalsstarten försenas. Enligt förvaltningsrättens mening framstår formuleringen avseende datum för avtalsstart och avtalsperioden som en preliminär bedömning av när avtal som tidigast kan tecknas och inte som en gräns för när avtal senast måste vara tecknat. Det kan därmed inte anses utgöra ett krav att erforderligt miljötillstånd ska innehas senast den 16 januari 2017. I stället måste avsikten ha varit att kravet ska gälla från den faktiska avtalsstarten. En sådan tolkning stöds vidare av det faktum att tilldelningsbeslut i upphandlingen fattades den 17 januari 2017, dvs. dagen efter angivet datum för tidigast avtalsstart.

Även om kravet på innehav av erforderligt miljötillstånd skulle vara uppfyllt vid tidpunkten för avtalsstart framgår således inte närmare av förfrågningsunderlaget när tidpunkten för avtalsstart inträder. Det faktum att Dåva inte beviljats dispens den 16 januari 2017 medför således inte heller att Ekokems anbud inte ska anses uppfylla de obligatoriska kraven i förfrågningsunderla-

get. Vidare har inte framkommit att Ekokem skulle ha reserverat sig eller på annat sätt inte accepterat att uppfylla det ställda kravet vid fullgörande av uppdraget. Följden av att Ekokem kan komma att brista i uppfyllnad av kravet på miljötillstånd vid kontraktets fullgörande är inget som förvaltningsrättens kan ta ställning till eftersom avtalsstarten ännu inte inträffat.

Förvaltningsrätten anser således att kommunen inte brutit mot LOU då man bedömt att anbudet från Ekokem uppfyller samtliga i upphandlingen uppställda obligatoriska krav. Något skäl att ingripa mot upphandlingen föreligger således inte. Vid denna utgång saknas anledning för förvaltningsrätten att ta ställning till huruvida kommunen tillåtit Ekokem att komplettera sitt anbud efter anbudstidens utgång genom att ange en alternativ mottagningsanläggning för avfallsklasserna 2, 4 och 6.

Förvaltningsrätten erinrar om innehållet i 16 kap. 10 § LOU, enligt vilken den upphandlande myndigheten, när förlängd avtalsspärr råder, inte får ingå avtal förrän tio dagar har gått från det att förvaltningsrätten avgjort målet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 3109/1C LOU).

Kerstin Widmark
rådman

Målet har föredragits av föredragande juristen Amanda Hugosson.

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Om Ni vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska Ni skriva till Kammarrätten i Sundsvall. Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagandet för offentlig part räknas från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress

där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.

2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

I vissa mål får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. Detta gäller mål om överprövning enligt:

- lagen (2007:1091) om offentlig upphandling,
- lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster, eller
- lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet.

I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.